Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

KLEINE GESCHRIFTEN
Port. N°. 232
No. 2

40

8

OPHELDERING

OVER DE GEBEURTENIS

VAN DEN

PRINS VAN ORANJE

EN DE GOEDE VERWACHTING

VAN ONS

VADERLAND,

DOOR

Js. LANDGRAAFF.

Ten voordele van onze

Krijgsbroeders.

TWEEDE DRUK.

PURTEF 28312

Digitized by Google

ACAD.
LUGD. BAT.
BIBL.

Digitized by Google

Het is bekend, dat Godsdienstige denkbeelden, door de geboorte, ons te beurt gevallen, aangekweekt door Ouders en Leermeesters, hoe ongerijmd de zelve | ook mogen zijn, zoo diep wortels geschoten hebben in het hart, dat het zelde is, dat de waarheid eënig voordeel kan behalen, vooroordeel van eene andere aard, niet van der jeugd ingezogen, maar geboren uit ligtgeloovigheid, daar is het anders mede gelegen; dit moge wij ondervinden, in de gesprekken van de Prins van Oranje, het vooroordeel tegen de Prins moet bezwijken.

Dit spoorde mij aan tot dit kleine werkje, waarin ik de eer en de lof van de Prins van Oranje wil bewijzen, waartoe ik overga onder beding: dat eenvoudige voorstellingen, zonder geleerdheid of taalkunde, mij moeten veroorloofd worden, geleerdheid bezit ik niet, maar de Voorzienigheid heeft mij niet geweigerd die gave die ik nodig heb om met een vaderlands hart te bewijzen, dat de Prins van Oranje, onregtvaardig in zijn eer geschonden is.

Schijn en wezen zijn twee uitersten die over elkander staan, somtijds klaart te onderscheiden, maar menigmaal wordt het geoefendste verstand er door misleid, wanneer de schijn zich in het wezen kleed, dan kan de mensch van voren haar niet bezien, welk een verderflijk kwaad wordt dan niet de schijn, indien deze misleidende ondeugd niet bestond, hoe veel tranen wierden niet geschreit, hoe veel gunst en weldaden niet vergeefs uitgedeelt, in welk een momaangezicht vertoond zich niet dezelve, de gebeurtenissen in ons Vaderland zijn daarvan de bewijzen van, het was de schijn die de Prins van Oranje tot een voorwerp stelde, van tegenspraak en laster.

Wanneer een braaf man zijn eer wordt ontrooft, en met schande beladen, in een onschuldige weg, om het edelsten wat hij bezit te derven, en men is overtuigd van zijn onschuld, en kan het voor alle regtbanken bewijzen, gebied het dan niet de Christelijke pligt om het te doen? hoeveel te meer, wanneer het betreft een bijzonder Persoon als de Prins van Oranje, die God bestemd heeft, indien hij zijn leeve spaart, als het hoofd des Vaderlands te plaatsen.

Digitized by Google

Belangrijke verdeediging!... behoefte voor onze tijd, onder de gezegendste verwagting van welvaart van ons Vaderland, zal het gemoed toch onvoldaan zijn, ten aanzien van de PRINS VAN ORANJE, zijn verkeer met *Belgie* gehouden, ziet men aan als een trouwelooze handel voor oud Nederland, de PRINS VAN ORANJE de oudste Zoon des KONINGS, de Held van *Waterloo*, de opvolger van den Troon, in plaats van de geschondene eer te wreken, de Muiters te straffen, treed in onderhandeling met dit volk, juigde daar door de opstand toe, en verbindt zich tot onze schande aan een moordrot, zoo is dan de PRINS voor het Vaderland verlooren.

Deze of gelijke taal is het, daar het gemeenlijk op nederkomt, was het eene verouderderde kwaal, die van der jeugd was ingezogen; dan was de verdediging te vergeefs, maar: daar het vooroordeel nog maar jong is, en strijd voert in het vaderlands gemoet, en geen bevreediging vind, dan door overtuiging, nu kan de waarheid over het onvaste zegevieren.

Op den 25sten van Oogstmaand, barste het oproer te *Brussel* los; onder die listige aanslagen was ook mogelijk om oud Nederland in 't verraad in te trekken; zij waren niet onbekend met de domme Volksgeest van ons Vaderland, men weet hoe oneerbiedig van onze Vorst wierd gesproken, men ontzag geen woorden die die de eer van zijne Majesteit krenkte; dank zij onze KONING, die ernstige middelen daar toe gebruikte, om dit kwaad te straffen.

GOD zij gelooft! *Belgie* heeft zich misrekend, ieder beschaafd mensch, rijk of arm, van welke stand of geboorte hij zij, zijn hart klopt voor KONING en Vaderland; dit toonde het door duizende en weer duizende opgerigte tekenen, voor de liefde des Vaderlands; dit toonde het door verontwaardiging, om dat de beste KONING was gehoond, die hun in veel opzigte boven ons had bevoorregt; niet dat wij het regt hebben des KONINGS handelingen te betwisten, wij noemen het wijsheid, wij vragen wat moet een Vader doen: indien hij een Huwelijk aangaat, en daar door Vader wordt van aangenomene Kinderen, zijn niet alle oogen op hem geslagen, moet hij niet alle aanstoot en ergernis uit den weg ruimen, door eenen onvoorzigtige handeling zegt men voort, hij is geen eigen Vader, dit was nu het geval met onze KONING: wij waren van natuur aan hem verknocht, zonder ons te mishandelen, moest hij telkens dit Volk zijn gunst laten gevoelen, zij hadden die niet ontvangen, of zij waren wederom verstorven, wat moest de KONING doen, met dat wederspannig Volk? mogelijk zullen er wel zijn, die wenschte dat zij Raadgevers geweest waren, maar zijt gij ook Vader of Moeder van een huisgezin, niet als gij het voorregt hebt, om over de gehoorzaamheid van uwe Kinderen uw te verblijden,

Digitized by Google

blijden, maar als de Kinderen dwarshoofden zijn, hoe maakt gij het dan? gij kunt ze door gezag wel voor uw laten bukken, maar daar door zijn zij niet verbeterd, gij zijt er mede verleegen, zoo was het ook met de KONING.

Hij heeft gedaan wat hij kon, en heeft zijn hard vrij gemaakt voor GOD en den menschen.

Intusschen, de onschuldigen weldaden des KONING aan dit volk; hadden een nadeelige invloed voor ons: onze koophandel begon meer en meer te kwijnen, onze Fabrieken te vervallen, de winkeliers benadeeldt door vreemde zwervers langs onze straten, die hare goederen wisten uit te venten den ambachtsman in de meeste handwerken bijna werkeloos; onze belasting was boven haar vermeerderd, voor dijken en dammen hadden wij te zorgen, onder dit alles wij gehoorzaamden aan 's Konings wetten, met eene geduldige verwachting, op de hoop van betere tijde, de KONING was bewogen met zijne Noord Nederlanders, maar wat moest hij doen, *België* was door de verbondenen Mogendheden hem opgedragen.

De Grondwet gaf ieder onderdaan het regt, om het brood te winnen, zoo als zijn hand het vond te doen, deze wet gebouwd op menschelijkheid en verlichting, was door de onderscheidene ligging der landen voor ons in alle opzigte ten hoogste schadelijk.

België werd verheven tot een land van weelde en pracht, dartelheid en losbandigheid was haar eelement, gelijk de vischen in de zee; hare steden werden *Capernaums*: verslee-tene huizen wierden als door een toverslag veranderd in palijzen.

Het koninglijke hof, gaf haar leven en vertier, het oprigte van kantoren, door onze eigene Noord Nederlanders: de Nederlandsche Tentoonstelling, de Hollandsche Loterij, de vreije vaart op de Schelde, dat alles was het leven voor dat ondankbaar volk, en voor oud Nederland de dood!

Kwam een Noord Nederlander in hare afgodische steden, dan stond hij bedeesd over al die glorie en pracht; en wierd hij als een Hollander herkend, dan was hij een voorwerp van de verachting, zoo wierd elk Hollander onze gantsche Natie versmaad; keerde hij terug in zijn Vaderstad, behangen met een treurgewaad, dan kon hij zich van tranen niet onthouden. Voor vijftien jaar, hadden wij eene goede verwachting, onze onafhankelijkheid wierd hersteld en de ijzere ketens van NAPOLEON verbroken; de dagen van verzuchting herschapen, in dagen van blijdschap, de oude Nederlandsche naam bewaart die wij in de opkomende geslagten voor eeuwig hadden verloren.

Nu daagde eene aangename tijd, Europa was in vreede, de Koophandel wierd met nieuwe moed opgevat; Maar ha-

Digitized by Google

laas! een Electrike schok had sints twintig jaren, de wereld uit zijn verband geschut: in Oost en West waren anderen geslachten opgestaan, de naïviteit van vreemden hadden ook op dezelve speculacien gemaakt; het was zoo niet meer als het geweest was, van de weggevoerde goederen kreeg men geen betaling; de kantoren moesten voor hare kosten Reizigers uitzenden, om de zaak nader te onderzoeken.

Hadt het zoo gebleven, wij hadden met er tijd op het beter kunnen hopen; maar door een staatkundig verband van Europa, wierden wij met *België* vereenigd, daardoor kregen zij aandeel in onze Koloniën, en het spreekwoord zegt: veel varkens maken een dunne spoeling, dit moesten wij tot onze schade ondervinden, al wat zij genoten hadden was winst, zonder iets te wagen; haar listigheid wist het zoo te bewerken om alles bij haar te verlevendigen, van daar wierden wij overladen met goederen die door de handen arbeid wierd voortgebragt, van de doodvijanden van ons vaderland.

Het is een volk dat van de oudste tijden niet veel te roemen is, die nooit geen prijs gesteld hebben op hunne onafhankelijkheid, maar ten alle tijden onder vreemde wetten hebben geleefd, en nu door ons in eer en aanzien zijn verheven, dit alles kon haar muitzucht niet bedwingen; het leven onder het wijs en zacht bestuur van onzen Koning, kon haar van grieven niet onthouden, hunne bloei en welvaart kon haar in de snoodste opstand niet verhinderen, waar is een volk op den aardbodem zoo slecht, dat bij haar te vergelijken is?

Is het wel te verwonderen dat onze natie was verontwaardigd, men sprak de vloek over hen uit, had men het in zijne magt gehad, men had voor hen de afgrond geopend, op dat zij in de diepte waren weggezonken. Zoo spreekt het Vaderlandsche gevoel, en dit was toetegeven, maar bij dat gevoel behoort ook Vaderlandsch verstand, gevoel is een hartstogt, en wat is het gebruik van een hartstogt zonder verstand, heeft de ondervinding, ons niet duizendmaal het schadelijke daar van geleert, zal het *wel* gaan met ons, dan moeten onze hartstogten door ons verstand bestierd worden.

Het ware geene onverstandige hartstogten, die de Koning bestierde, doe hij de Prins van Oranje bevel gaf om naar *Brussel* op te trekken, het bevel dat hij aan zijnen Zoon gaf, was zijn gewone wijsheid, waarin hij van de gansche natie wierd erkend, zijn wijsheid, die achting en eerbied bij de Vorsten van *Europa* verwekt en verdiend, men heeft hem zelfs gekozen tot Raadsman en Scheidsman tusschen *Engeland* en *Amerika*.

Door dezen wijsheid kreeg de Prins bevelen, om de rust

in

in het Zuidelijk deel te herstellen, op de meest mogelijke wijs, en wel door middel van bevrediging; om dezelve met alle mogelijkheid te bevorderen en te ondersteunen, dit leeze wij in de Proclomatie des Konings van den 4den October, de Prins van Oranje, volgde de wet van zijn Vader gehoorzaam op, hij wist ook dat er geen andere weg bestond, als die van inschikkelijkheid; beschouwde hij zijne kleine en zwakke magt, dan kon hij niet anders als gehoorzame, hij kende *Brussel*, maar de overige Provincien die nog schijnbaar rustig waren, daar het zaad des oproers verborgene wortels had geschoten, zoo als zij zich naderhand in alle Graafschappen en Hertogdommen hebben leren kennen; hoe weinig ware zijne getrouwe Noord Nederlanders die onder zijn vanen waren, in het midden van zijn gelederen bevond men het verraad, door het meerendeel Brabanders, hoe veel voorzigtigheid had de Prins niet nodig, geene Vestingen waren in beleg gesteld, geene Frontieren waren gedekt, de Koning had zijne Noord Nederlanders noch niet geroepen tot de strijd, de middelen die tot eene goede schikking nodig zijn waren noch niet gereed, met een woord: de *Hollandsche Leeuw* had nog geen tijd gehad om te ontwaken.

Intusschen wij leefde maar gerust, men sprak anders niet als *Belgie* te verpletteren, elke andere tijding kon men niet gedogen; men sprak beledigend van de Prins, en men dagt dat er geen redding voor Holland was, of de Prins moest deze Natie verdelgen, wij leefde onder dit alles in een dood'lijk gevaar, een verborgen onheil dat niet wierd opgemerkt zweefde boven ons hoofd, God waakte voor ons, door middel van de Prins van Oranje, eene misstap van de Prins, en zijne kleine magt was geheel verslonden, wie had het moordrot voor van onze bodem geweert, wie had de *Maas* en de *Waal* voor ons gedekt, onze vestinge daar nu onze dappere in kunnen strijden, wie had ze kunnen beveilige voor de klauwe van die Rooversbende, wie had ons verhoed voor grooter verwoesting, dan onze Vaders onder het monster van Duc d'Alba ondervonden hebben.

Dat wij zijn, die wij zijn, hebben wij als middel aan de Prins van Oranje te danken, door hem zijn wij in de bezitting onzer goederen gewaarborgd, bij onze edele vrijheid in de gelegenheid gesteld, tot een geregelde gang, tot alles wat wij tot heil van ons vaderland van noden hebben: door gehoorzaamheid aan s'Konings Wet en Vaderlandsche liefde, verbonden aan zijn oud geslagt, door den Prins van Oranje, zijn ons alle deze weldaden te beurt gevallen.

De Prins van Oranje heeft ons Vaderland in den beginselen gered, de Prins heeft getoond dat hij een edel Hollands hart bezit, hij kan geen wraak nemen, hij heeft geen

Digitized by Google

magt, hij gehoorzaamd aan zijns Vaders wet, wat nu: een derde weg in te slaan door huigelen en bedriegen, dat is goed voor een Brabander, maar onbestaanbaar voor de eer van ons geslagt, hij moet dan regt door zee, straffen kan en mag hij niet volgens zijn onvermogen en de wet, huigelen wil hij niet, voor die lage prijs is ons Vaderland nooit verlost, hij had geen magt om te straffen, had de Koning hem daarom wijze en voorzigtige raad gegeven, dan moest hij met opregte belangstelling haar rust en vrede de zoeken te bewerken, dan kon hij zich niet onttrekken, om met haar in onderhandeling te treden; dan ook zijn minzame woorden door hem gesproken geen misdaad, maar voor hem pligt geworden; het Vaderland had zulk eene schandelijke redding toch nimmer begeert, toen Montigni, onder de dagen van Parma als Gezant is weggezonden na *Spanje*, om verzagting af te smeeken voor deze ongelukkige landen, bij Filips de 2de wierd die braven gezant gevangen genomen en ter dood veroordeeld, Don Carlos zogt hem te bewegen tot de vlugt, overtuigd van de regtvaardige zaak van Montigni; wilde met hem gaan naar de Nederlanden, maar het is te vergeefs, hij wil liever de dood sterven en onderging denzelven; dan af te wijken van zijne zending als Gezant der Nederlanden, men sprak niet in die tijd: waarom vereenigde hij zich niet met Don Carlos, die had toch de grootste invloed op de Spaansche Legermagt het voornaamste wat onze bedrukte toestand had kunnen wenschen, maar in plaats van eenige verwijting, staat zijn naam geschreven in de geschiedenis des Vaderlands, als een opgerigte zuil, toegewijd aan oprechtheid en Vaderlandsche trouw, opregtheid en trouw, het kenmerk van onze Vaderlandsche Natie, daar voor erkent bij de Volke der wereld, waar wij onze bloei en welvaart aan hebben te danken; daar de Prins van Oranje niet kon redden door het zwaard, zoo moest hij het doen door opregtheid en trouw: de Noord Nederlander begeerde het niet door eerlooze daden, op deze weg had hij een schande geweest voor zijne Vaderen, en indien de asch van de Vaderlandsche Helden sprekende Personen waren, dan hadden zij de Vloek over hem uitgesproken, daar was maar een weg tot redding van ons Vaderland, en in die weg vereenigde zich in al wat deugdelijk was, het was wijsheid en verstand, zagtheid en toegevendheid, opregtheid en trouw; Noord Nederlanders, uwe Prins betreed dezelve, edelmoedig Volk door uwe redelijkheid beroemd; Gij ziet de weg gebaand voor de eer van uwe Prins, wij bekennen, het was uw Vaderlandsche belangstelling, dat gij niet kon gedogen onderhandeling met *Belgie* te hebben, de Proclamatiën waren

niet

Digitized by Google

niet naar uwen zin, bij het lezen riep gij wat zal er van ons worden! uwe hartstogten wierden levendiger, en deden u wel zeggen, dat had ik nooit van de PRINS VAN ORANJE gedagt, en zoo wierd menigmaal zelfs de grootste oneerbiedigheid voor onze braven PRINS geboren; een vreemden geest wist menigmaal het hart van den Vaderlander te verleiden, hij nam de *schijn* tot beschuldiging van de PRINS te baat, en kon daar door op het hart werken, om het tot vooroordeel op te lijden, of het aangenomene te bevestigen. om zoo de ware Vaderlander te ontmoedigen, de verwachting in de toekomst te ontnemen, om zoo zijn moedeloosheid te voltooijen, en om Oranje zijn hegste steun te ontroven, die altijd neffens GOD in de donkerste dagen, de redder van ons Vaderland geweest is.

Zoo wierd meenig een door een listigen vijand misleid om zijne boze oogmerken te bereiken; dan kwam men onder een andere naam te voorschijn; even zoo was het met die snoden POTTER, wat gaf hij om het Seminarium, hij spotte met de Catholieke Kerk, de grootste voorstander van het deïsmus, maar om zijn staatkundig oogmerk te bereiken, om het trotsche opperhoofd te worden van een misleide menigte, zoekt hij na Grieve en vergeet die van het Seminarium niet, om door dezen weg in zijne goddeloosheid bijval te krijgen van de Roomsche Catholieke gemeente.

Dezen laagleggers staan altijd gereed, indien de PRINS VAN ORANJE tegen het bevel van zijn Vader een ongelijke kans met zijn kleine magt had gewaagd, en alles was bedorven, onze vaderlandsche grond door dat Moordrot geschonden, daar die roovers haar eigen land verwoeste, wat hadden zij met ons dan niet aangerigt, wat had dan de geest des kwaads niet gesproken; hoe is het mogelijk. met weinig volk zoo een groote zaak te ondernemen, tegen zulk eene magtige benden en dat van alle kanten door verraad omsingeld; waarom heeft de PRINS niet naar de goede raadgeving van zijn Vader gehoord? en de weg ingeslagen van bemiddeling, of vinding met dat volk? maar de glorie van *Waterloo* heeft hem daartoe verleid, die heeft hij door een onmogelijke weg willen verhogen, onze helden zijn verslagen om het Moordrot den weg te banen, tot onzen dood; om ons dan met hem te vereenigen, die den PRINS VAN ORANJE door wijsheid en beleid had kunnen behouden.

Gij ziet, zoo als de PRINS VAN ORANJE heeft gehandeld kan hij de tegenspraak niet ontgaan, en had hij anders gedaan, wij hebben het gezien, het had hem evenwel getroffen, mocijelijken weg voor den PRINS VAN ORANJE, hadt hij in een kamp een tweegevecht gestreden voor ons Vaderland, en had hij overwonnen het was voor ons, maar ook voor

zijn Eer. Dit zelfde had hij ook van een overwinnende Veldslag te wagten, maar hier voert hij strijd niet met wapenen zoo het volk verwachte, hij overwint maar men vlegt hem geen kransen; hij offert zich op aan duizend doode, begeeft zich in het midden van haar moordstad om middelaar te zijn, nu hij zijn heldenarm niet kan gebruiken om misdadigers te straffen, zijn glorie wordt zijn tegenspraak, het bewustzijn van zijn Vaderland te hebben welgedaan, is zijn blijdschap, versmading is zijn eereteken, maar geen kruis van eer hoe groot ook is er bij te vergelijken.

Verbeeld u wie gij zijt, zoo gij een mensch in zijn omstandigheid kan redden, zoo zoud gij roem voor dezen daad kunnen wegdragen, maar als gij een braaf man zijt, zoudt gij dan wel iemand willen redden, waar door gij de naam van schelm of verrader zou willen aannemen, wat zoud gij doen? gij zegt nu, mijn eer te verspelen, maar indien gij een naasten bloedverwant had, en gij neemt het woord redden in den sterksten zin, wat zoudt gij dan doen? zoudt gij dan niet staan tusschen redden en schande; hoe zwaar zou uw de strijd niet zijn, ziedaar het beeld in den Prins van Oranje; wat hij gedaan heeft voor het Vaderland, voor deze opoffering moet Thorr, de Ruiter en de Generaal Chassé bezwijken; dezen groote daad van Vaderlandsliefde, is door de Voorzienigheid bewaart voor de Prins van Oranje.

Toen de Prins de eene taak had volbragt, stond hij gereed voor de andere, het Kongres zoude in *Engeland* worden gehouden, om over de zaak van *Holland* en *België* te handelen, hij begeeft zich naar *Engeland*, om in eigen persoon dezelve bij te wonen, bij reekend het, daar men zelfs niet en is, wordt het hoofd niet gewassen, en zoo toond hij, die de Koe toekomt vat hem bij de Hoorns; de Heer was hier beter dan de knecht, zijn eerste werk nog het tegenwoordige was niet geschikt, als alleen voor hem. hij kon de zaak van *België* en zijne handelingen voordragen, de regten van zijn Vaderland voorstaan, wat heeft hij al niet gedaan om *België* te bevrijden, van al die jammer waar zij zich moetwillig in gestort hebben, deze zijne handelingen kunnen anders niet als voor eene zuivere Regtbank, dan ten voordeele van ons Vaderland afloopen, geene verwijting zal hij hooren, edelmoedigheid zal hem worden toegekend; zijne handelingen zal de misdaad van *België* vergrooten, zoo dat zij in dit licht beschouwd, onvergevelijk zijn. Dit was natuurlijk onze verwachting, maar het zelfs belang, die verbreeker van billijkheid en regt, ziende wij op het onverwagt als door een Microskoop in het Kongres te voorschijn treden, moest nu niet de Prins en Konings Gezanten voor het geweld bezwijken.

Uit

Uit *Engeland* laat hij weten, dat hij bij zijne komst in het Vaderland, eene Proclamatie zou doen, aan zijn Noord Nederlanders, daarin opgesloten lag, dat nog de voorledene, noch de tegenwoordige, maar de toekomende tijd, door de Prins daarvoor berekend, en wel als hij zich in Perzoon in ons Vaderland zou bevinden. Belangrijke inhoud moet dezelve bevatten, hij bestaat nog niet, nogthans maakt de Prins voorloopig bekend, zijn voornemen wegens dezen Proclamatie, wij weten wel niets van de inhoud, maar wij weten dat de PRINS VAN ORANJE zijn Noord Nederlanders wat heeft te zeggen, of denken wij dat de Prins onbekend is, met de geest van ontevredenheid over zijn Persoon. De begeerte des volks vereischt deze Proclamatie, waarom verantwoord de PRINS VAN ORANJE zich niet? de Prins zal zich verantwoorden, maar op zijne tijd, niet in de tijd als de hartstogten levendig zijn, tegen het eenige plan dat geschikt was om het Vaderland van verdelging te bevrijden, wat had de verantwoording noch Proclamatie gebaat, hoe zal men een driftig mensch in het midden zijner hartstogten tot reden brengen? maar als zijn driften zijn bedaard, dan kan men tot hem spreken bij eene geschikte gelegendheid.

Nu ziet men de zaak van achteren beter als van voren, een van zelfsheid is nu geschikt, ter regtvaardiging van onze Prins, hoe veel te meer wij het redelijke nadenken, de tijd en goede stand van zaken, zullen de PRINS VAN ORANJE geven, die glorie die boven *Waterloo* zal uitblinken. Nederbuigende Prins, gij zult een Proclamatie doen, en daar zult gij uw voor de Natie zeker door regtvaardigen, waar is een wet die dit van u kan eischen; gij biedt u daartoe vrijwillig aan, gij had reden om te zeggen, ondankbaar Vaderland! mogelijk zal dit woord in uw Proclamatie gevonden worden, maar met zekerheid zult gij bewijzen dat de 7den WILLEM uit Oranje voortgebragt, zich bij de Natie weet te regtvaardigen, gij die vatbaar zijt voor overtuiging, en door den schijn zijt in verwarring gebragt, in uwe denkbeelden tegen uwen Prins, die gij voor eene tijd hebt betwijffeld, ontwaakt, schenkt hem wederom u vertrouwen van u hart, verblijd u, de held die bij *Waterloo*, de ijzere klaargemaakte boeijens om ons weer vast te sluiten, door zijn Heldenarm voor ons heeft aan stukken geslagen, heeft nu als eersten dienaar van de staat, de ondergang verhoed.

Welaan ons hart zegt: de prins die leeve, hij leeve tot bescherming van de Troon, hij leeve tot heil van het Vaderland.

Wij zullen tot meerder overtuiging eenige voorname woorden in de Proclamatiën onderzoeken, die aanleiding hebben gegeven, tot verkeerd oordeel, van den PRINS VAN ORANJE, ten eersten hoe kan den Prins de oproermakers verklaren

voor een onafhankelijk volk? Ten tweede: de PRINS VAN ORANJE verklaard aan de muiters ik stelle mij aan het hoofd der beweeging? Ten derde: de Koning, verklaard in de vergadering, de zaak van zijn Zoon niet te begrijpen? Ten vierde: de Koning, heeft het gezag van zijn Zoon vervallen verklaart? Ten vijfde: het afscheid nemen van de PRINS VAN ORANJE van de stad *Antwerpen*? Ziedaar de voornaamste tegenwerpen tegen de PRINS VAN ORANJE niet letterlijk, maar zoo gemeenlijk door verkeerd oordeel gebruikt, eer ik overgaan tot verdediging zoo herinner ik de lezer, bij hetgeen wij bewezen hebben, daardoor is de weg gebaand tot onze overtuiging, den vierde October gaf den Koning aan den Prins het gezag, over het Zuidelijk gedeelte waar het grondwettig gezag werd erkend, om de gestoorde rust weder te herstellen: en dat door middel van bevrediging bevorderen en ondersteunen. Laat ons acht geven op Konings woord, het was niet, streid dapper tegen dit volk? verdedigt u tot de laatste man! straft de wetbreekers en geef hun geen genade, was dat geweest het bevel, dan had de Koning van zijn Zoon eene onmogelijkheid geëischt.

Maar het bevel des Konings was: zoekt de rust te herstellen zoekt hun te bevredigen, zoo uwe middelen vruchtbaar zijn, ondersteund en bevorderd dezelve.

Den 5de October deed de Prins een Proclamatie te *Antwerpen* waar in hij letterlijk de bevelen van zijn Vader opvolgde. Zij begeerde van hem, eene scheiding van Holland hij beloofde hare begeerte te zullen voldoen. Maar dat deze gewigtigen vraag eenige tijd nodig hadt om ter uitvoer te brengen.

Den 16den October deed hij wederom een Proclamatie daar in verklaard werd, dat hij zinds de laatste Proclamatie van den 5de October hare zaké had overwogen, nomentlijk in hare begeerte om te zijn, een vrij en onafhankelijk volk, daar op laat hij volgen: Ik erken uw voor een onafhankelijk volk! dit is het eerste wat wijonderzoeken, deze taal was een donderslag in de ooren van ons volk, in plaats van *België* te verdelgen! ik erken uw voor een vrij en onafhankelijk volk. Dit was onverdragelijk.

Het is bekend wanneer de gansche Natie man voor man was opgestaan, dat het hoogst bezwaarlijk was, geweest, dat muitersvolk te bedwingen.

Wat moest de Prins van Oranje doen, met zijn kleine magt? men zegt zoo dra hij zijne kleine magt niet kon gebruiken waarom dan moest hij *België* voor een onafhankelijk volk verklaren? het is waar zijn onvermogen gaf hem geen vrijheid een plan te verrigten dat schande of oneer was voor het Vaderland, maar *België* onafhankelijk te verklaren welk een schande of oneer hadde wij daardoor te wachten? *België* onafhankelijk dan

spreekt

spreckt het van zelfs, dan ware wij ook onafhankelijk, *België* onafhankelijk dan ware wij van dat gespuis verlost. Dan was de stem van de Natie bevredigd, die zich moeste verblijden ontslagen te zijn van een volk dat met waarheid gezegd, de laagsten menschelijke wezens zijn van de ganschen aardbodem. Die op weinig graade na, uitgezonderd haar verpeste rede; tot het dierenrijk behooren.

Wat was dan de misdaat van de PRINS VAN ORANJE? zijn misdaad bestond daarin om ons te rug te brengen tot onze vorige onafhankelijkheid: waaronder wij meer dan Tweehonderd en vijftig Jaar in zegen bloei en welvaart tot roem van ons geslacht geleeft hebben.

Gezegende schijnmisdaad van de PRINS VAN ORANJE, het vaderland zal bij behoorlijk nadenken het hem niet behoeve te vergeven. Ten tweede: in de zelfde Proclamatie verklaard de Prins ik stelle mij in de Provinciën die ik bestuur aan het hoofd der beweging even of de Prins zich had verklaard, als opperste der muitelingen en zich tot een goddeloos hoofd hadt opgeworpen. Zoo wist men dezelve te verklaaren daar de Prins geen ander doel in deze woorden had dan de verbrokene rust en orde met alle mogelijke kracht te herstellen Ik stelle mij aan het hoofd der beweging verstaad de Prins in de ruimste betekenis voor zoo verre de geest van verwarring bestond, die haar toestand, ellendig maakte. Maar ook voor zoo verre haar begeerte strekte: tot meer bijzonderen begeertens, waar door zij voor hun zelfs, alles goeds verwachten.

Deze zaak is zoo klaar, dat de geen die het tot oneer verklaart van de PRINS VAN ORANJE geteekend staad als een moetwillig vijand die zijn oogen sluit voor de waarheid, of die zich over zijn domheid moet schaamen, om een blind werktuig te zijn van laster dat hij zelfs niet begrijpt of verstaat. Nu ten derde komen wij aan de woorden van de Koning in de vergadering gesproken, van den 20sten October daar zegt de Koning. De Proclamatie door onze beminden Zoon den PRINS VAN ORANJE, den 16den dezer maand, te *Antwerpen* uitgegeven: en waarvan de aanleidende oorzaak ons even weinig bekend zijn, als de gevolge daarvan door ons kunnen berekend worden.

Deze verstandige en wijze woorden, des Konings: ware uitnemend, des tijds geschikt, de Koning bleef bij de waarheid, en het veroordeel tegen zijn zoon dat op het hoogst levendig was wist het wel voordelig te verklaren maar werd telkens in de war gebragt: door onderscheidene soorten van uitleggers. Wij weten de woorden des Konings zien op de verklaring van den Prins tegen *België* ik verklaar u voor een onafhankelijk volk! de Koning spreekt de woorden uit

bij

Digitized by Google

bij wijze van verwondering, ik kan niet begrijpen wat mijn zoon aanleiding heeft gegeven. De Koning wist wel dat *België* aanleiding had gegeven en wel bij herhaling om op een scheiding van te dringen, maar de Koning sprak van een werkzaamen daad, die gehuisvest was in het hart van zijne zoon deze daad, kon de Koning niet begrijpen: en geen wonder, wanneer eene Vadar onder zijn Famielje een huisgezin heeft, daar man en vrouw in groote oneenigheid verkeeren, en Hij zend zijn Zoon tot rust en bevrediging, hijn zoon doet alles wat hij kan om de rust te bewerken, maar alles is vergeefs men dringd aan op een scheiding en daar er toch geene andere weg is zoo bewilligt de Zoon en word de grootste bewerker van hetgeen zij begeerd. Indien de vader de zaak verneemt en dit van zijn zoon is het vreemd als hij zegt, ik weet niet wat mijn zoon daartoe heeft aanleiding gegeven of wat hem heeft bewogen? daar mede beschuldigd die Vader niet zijn Zoon, of daar leid in Zoons daden niets om hem van het minste te beschuldigen. Even zoo is het gelegen met de Koning, de Koning was de zaak niet bekend, hij stond verwonderd en niet zonder reden, hij wist daar was geen grooter geluk van zijn Zoon en Kleinzoon, dan *België* aan *Holland* vast te houden, wat zou zijn Kleinzooon verliezen, geboren in dat verachtelijke land, door de scheiding, welk een glorie verloor niet de Prins van Oranje en zijn Zoon; maar getrouw aan zijn geweten. ziende op de redding van zijn Vaderland, vergeet de Prins zijn zelf, vergeet hij zijn Zoon en de opoffering zijner liefde voor het Vaderland, gaat alle beschrijving te boven, en deed hem zeggen: *België* ik erken u voor een onafhankelijk Volk.

Nu verstaat men waarom de Koning spreekt, bij wijze van verwondering, het was over de onbegrijpelijke liefde van de Prins van Oranje voor zijn Vaderland, kon de Koning in dien tijd met meer wijsheid spreken dan hij heeft gedaan, het Vaderland was niet rijp in die tijd door vooroordeel, voor die groote opoffering van de Prins van Oranje. Het was geen onverschillige noch ondoordenkelijke taal van de Koning in de Vergadering gesproken, ook niet wanneer hij zegt: onze beminde Zoon, hetwelk overeenstemd met het verband van de woorden des Konings, het is waar, wanneer de Prins zich aan de grootste misdaad had schuldig gemaakt, had de Koning noch geen regt om hem de naam van Zoon te onttrekken, geen misdaad verbreekt de band, die de natuur gelegd heeft, en doet een Zoon ophouden een Zoon te weezen, nogthans is er onderscheid tusschen Zoon of ongehoorsame Zoon, of beminde Zoon, het woord Zoon kan men gebruiken van

een

Digitized by Google

een goede of een slegte Zoon, maar met reden gesproken, kan een Vader een goede en brave Zoon, wel benoemen met de naam van ongehoorzame Zoon? staat dan niet het eenen tegen het andere, hoe kan de Koning als de PRINS VAN ORANJE zich heeft schuldig gemaakt aan ongehoorzaamheid en dat in de allerbelangrijkste zaak, hem dan de naam geven van onze beminde Zoon? indien het was de taal van een ondoordenkend mensch, dan mooge wij het betwijffele, het is niet nodig het tegendeel te bewijzen, het is genoeg de Koning heeft het gesproken.

De Koning spreekt in dit verband, als de gevolge niet kunnen berekend worden, de onkunde zegt de Koning spreekt van het geen zijn Zoon bedorven heeft, en wel in de goede verwachting van het oud Nederland; onderzoeken wij het, wij zullen een wijze en staatkundige beschouwing vinden van onze Koning: die geen betrekking heeft noch tot de Prins; noch tot ons Vaderland, maar zijn oprigt heeft tot het onrustige *Belgie*.

Dat *België* dat door de Monarchen aan de Koning was toegewezen, daarin had de Koning bevonden, de schadelijkheid van deze Noordelijke Gewesten, de Koning wist van onze vorige bloei en welvaart, wat wij door ons zelfs bestaan geweest waren, hoe kon dan de scheiding door het onafhankelijk verklaren voor ons Vaderland tot schade zijn, zou de Koning het geen hij zelf begeert tegenspreken, maar het is klaar dat de Koning wil zeggen in de begeerte van *België*, in de vergunning van mijn Zoon, denkt *België* insgelijks hooger te stijgen, maar baant zich de weg tot eenen afgrond; het verstoot mijne Vaderlijke Regering, noemt dezelve slavernij, verkiest eene losbandigheid onder de naam van vrijheid, die een verwoesting onder elkander na zich sleept, deze gevolgen konden door den Koning niet berekend worden, van dit onafhankelijke *België*.

Ten vierde. De Koning spreekt in de vergadering, dat de erkenning van het grondwettig gezag in de Zuidelijke Provinciën thans geheel heeft opgehouden, daar door verstond men, dat de Koning zijn Zoon van zijn gezag had vervallen verklaart, wat wil de Koning in het verband van zijn aanspraak aanzeggen, de grondwet die onder ons bestaat en van de Noordelijke Provinciën altijd is geëerbiedigd, is door de Zuidelijke schandelijk geschonden, niet tegenstaande dat men dezelve door alle mogelijke middelen zogt te herstellen, maar alles is te vergeefs bevonden, zoo verklaar ik dat die wet voor dat Volk niet meer bestaat, dat mijne Vaderlijke zorg voor haar heeft opgehouden.

Ten laatste. Nu noch over de afscheidsneming van de PRINS VAN ORANJE, vinden wij in de Proclamatie van 25 October te

Ant-

Antwerpen gegeven, daar de Prins zegt, ingezetenen van *Antwerpen*, die mij gedurende mijn verblijf in uw midden, zoo veel bewijzen van gehegtheid hebt gegeven, ik hoop in gelukkiger tijde tot u te zullen terugkomen en tot vermeerdering, tot de welvaart van u schoone stad te kunnen bijdragen.

Daar was men wederom niet mede te vreden, daar was te veel gehegtheid in voor dat Volk: maar daar de Prins genoegzaam zijn loop had volbragt, en naar zijn omstandigheid in het gehoorzamen aan zijn Vader, met opoffering in de verwerping van alle zelfsbelang, tot heil van het Vaderland had voleind, moest hij nu op het laatst zijn geweten kwetsen en de zaak bederven, noch meer: daar de Inwoonders van *Antwerpen*, door huichelarij zich voordeden als of ze zich door het wijs bestier van de Prins, tot orde en rust wilde laten geleiden, welke schijnheiligheid van dat Volk, na zijn vertrek bekend wierd.

Dat de Prins van voren niet kon weten, is toe te schrijven dat hij geen hartenkenner is.

Zoo wierd de Koning ook misleid, had hij die verraders in haar hart gekend, die zich diep nederbogen voor zijn Troon, met het verborgen verraad in haar boezem, zoo was de snoode DE CELLES nooit als Ambassadeur naar *Rome* gezonden, DE POTTER, TIELEMANS, KESSELS en STASSART, hadden nooit die Posten bekleed, onweetend door de Koning, bekleeden die landverraders een Ampt, hetwelk door het bloed van duizend en weer duizend offers is betaald geworden. DAINE het opperhoofd der Schelmen, heeft ook zoo onze Koning misleid, had de Koning geen Goddelijke eigenschappen nodig, om de Staats-Dienaren, in de geheime van haar hart te kennen, om de verraders uit te stoten, en eene zuivering daar te stellen, om een opgepropt land vol eedverbrekers, tegen muitzugt te beschermen.

Heeft *Antwerpen* door huigelen getoond dat zij *Belgen* zijn, dit kon de Prins niet weten, maar hij heeft getoond dat hij een echt Hollands hart bezit, dat heeft hij in de gansche gebeurtenis bewezen; hier op komen alle zijne bedrijven op neer, hij wist dat zijn redding van het Vaderland niet stemde met de geest des Volks, die het op vendelging hadden gemunt, hij wist hij zou veel tegenspraak en verachting vinden, zijn glorie bij het volk, stond hij te verliezen, voor hem en zijn Zoon, hij onttrok zich niet, hij laat hem met dit alles beladen, hij wil dan voor die prijs ons Vaderland verlossen, op dat het volk betwelke hem beschuldigd, maar wel mag gaan.

Gezegend Vaderland, dat huis daar gij weleer in uwe vaders u volksbestaan heeft te danken, is ongeschonden onder u bewaard gebleven, van den EERSTEN WILLEM af, tot op onze tijd, neen onze Prins bezoedeld geen arbeid van onze vade-

ren,

Digitized by Google

ren, van over de 250 jaren, men zal noch zijn naam vinden in de geschiedboeken van ons Vaderland, daar leest men den schijn des kwaads, wat tegen den PRINS VAN ORANJE, voor een korte tijd, maar de Rechtvaardigheid die altijd zegenviert, ontmaskerden dezelve en zijn daden wierd erkend, het was een opoffering van liefde voor het vaderland, die alle vorige Helden te boven ging.

De Prins ging toen naar *Engeland*, om voor ons welzijn te zorgen men wijten hem niet de verkeerde uitval van het Congres, gij die hem beschuldigt als de oorzaak onzer verlaging, gij meent dat de zending van de Ambassadeurs, bestond in een goede bootschap voor ons Vaderland, maar de Prins heeft alles te leur gesteld, de Prins moet dan wel groot zijn in uw oog, maar hoe zullen de Gezanten zich verantwoorde bij hunne Keizers en Koningen, wie gevoelt niet het ongerijmde, en welk een eerlijk mensch, is voor zulk een laster veilig.

Wij hebben dan bewezen dat de PRINS VAN ORANJE, als de voornaamste steun van den staat voor het Vaderland niet is verloren, dat hij in *Engeland* geen bloten aanschouwer is geweest, niet tegenstaande dat hij moet bezwijken voor overmagt en geweld.

Wij weten het, de Koning verwagte het goede van het Congres, het was op die grond, dat de Koning de zaak van *Belgie* aan haar toevertrouwde, indien de geregtigheid in hunne Raatzaal geweest was, dan had de zaak van *Holland* en *Belgie* een andere keer gehad, dan hadden de Roovers haar begeerte niet gekregen, en het braafste Volk hoon en schande.

De Koning heeft tot ons door zijn Minlsters verklaart, dat het regt dat zich de Monarchen aanmatigen, geen voorbeeld van in de geschiedenis te vinden is, en dat het Vaderland donkeren wolken boven het hooft zweeft, van die kant beschouwd, dan doed zij zich op verlaging van ons Vaderland, schadelijkheid en belediging in de onregtvaardige eischen, don kere tijd in de toekomst, want als de eerste beginszelen zoo zijn, wat moet dan van de laatste handelingen van het Congres verwagt worden; ziedaar de donkere wolken boven ons Vaderderland. Landgenooten, wij werpen daarom onze goede verwachting niet weg, wij weten het daar is een God in den Hemel, die uit een eeuwige nagt der duisternis het licht kan te voorschijn brengen, en de Zon kan laten doorbreken, en de Hemel met zijn schoone blaauwe kleuren versieren, dit zullen wij in het vervolg aantonen, intusschen, wij gronden ons niet op allerlei soorten van berigten, zoo onderscheiden, dat als wij ze aannamen, gehouden zijn dagelijks van stelling te veranderen.

Noch door leugenachtige gesprekken, noch door nieuws-

papieren

Digitized by Google

papieren wat men ook schrijft uit *Frankryk* of uit *Engeland*: men weeze niet ligtgelovig, men denke, men oordeele, wij weete met betrekking van ons Vaderland, hoe weinig wij met zekerheid kunnen rekenen op de berigten die wij al hebben ontvangen, de gebeurtenis van den 25sten Augustus is daarvan een bewijs, en daar door wijze reden van Gouvernements wege ons bijna geen tijdingwierd gegeven van ons Vaderland, wat kunnen wij dan verwachten, van verre afgelegen landen, wij geloofe dat de Staatsgeheimen daar meer publiek gemaakt worde dan bij ons; of dat de dagbladschrijvers daar mee spelen kunnen na haar gelieve laat ons niet vooruit loopen, of wie is die verstandige man, die door alles kan heen zien, zelfs tot in de diepste geheimen der Kabinetten, dat weten wij met zekerheid, wij hebben met *België* te doen, en de Koning heeft in de Vergadering van den 20sten October gesproken. alle zijne zorgen en belangstelling tot de Noordelijke Provinciën te bepalen, om alle middelen en kragten aan te wenden, die gesehikt zijn tot redding en heil van het Vaderland.

Dit blijft onze grondregel, overgesteld tegen de een en andere omverwerpende taal der Nieuwspapieren, wij kunnen op het woord des konings ons gerustelijk verlaten, en alles goeds verwagten, even als onze Vaders onder Willem de Eerste, de grondlegger van onze Vaderlandsche Vrijheid, die in de hopeloze toestand zijn hand uitstak tot onze redding. Herdenken wij die geschiedenis zoo belangrijk voor onze tijd, om onze Vaderlandsche moed aan te vuren; het vertrouwen op God op te wekken, die in de grootste nood ons Vaderland niet verlaten zal.

Het is waar: met huivering leest men in de geschiedenis; telkens meent men de verdelging van ons vaderland te vinden, maar dan zoo veel te verblijder, wanneer zij onder dit alles het hooft weder om hoog heffen, men vindt haar mishandeld van *Spanje*. onder een Koning die bezworen had, haar vrijheid en regten te geven, hij schende de eed lachte met alle zijne beloften.

Dompelde ons in een tirannij, stelde onze gewetens paal en perk, zocht dezelve te binden aan ijzere ketens, dat voor de sterveling eeuwig en onmogelijk is, de bloedraad was gezeten, de moordschavotten wierden opgerigt om ons geslagt te verdelgen, om Mannen, Vrouwen en Kinderen weg te moorden, maar in dezen bittere smart, ontfermde God zich over ons Vaderland.

Het werktuig dat God gebruikte, was Willem de Eersten Prins van Oranje en Nassau, niet kunnende gedogen de verdrukking van dit arme Volk, tegen eed en pligt mishandelt, liet zich door geen glorie van het Spaansche Hof te-

gen

rug houden; noch deed zich niet onttrekken door de vrees der ongenade des Konings zijn leven en zijn goederen had hij veil, voor de regtvaardige zaak van het bedrukte Vaderland.

Na alles met een kleine magt te hebben beproefd tegen het magtige *Spanje*, begeeft hij zich zwervende op de Zee, verlaat het Vaderland.

Gij kunt denken welk een toestand, nu scheen het als of er geen hoop meer bestond, het moorden hield niet op, de menschen wierden als beesten geslagt, het gekerm en gegil vervulden de straten, en duizende die de moorddolk ontkwamen, wierden na de brandstapel geleid, de Prins moest door de bewerking van Duc d' Alba *Engeland* verlaten, kwam tegen zijn oogmerk door storm in den *Briel*, en daar door wierd de grond gelegen tot onze Vaderlandsche vrijheid.

Alba's wreedheid had geen palen, Roomsche en Onroomsche zagen in hem niet anders als een Tijger in menschelijke gedaante, het moorden en roven van goed en bloed deed hem van de gantsche Natie vervloeken, overal bad men tot God om verlossing, de *Briel* was de leus voor ons Vaderland, *Hoorn* en *Enkhuizen* waren de eerste die volgde, het sloeg over van stad tot stad, van provincie tot provincie, zoo dat ons Vaderland in zijn beginselen wierd verlost. en Willem de Bersten de grondlegger van onze Staat, de hersteller van onze geschonde Vrijheid.

Zoo heeft God ons Vaderland ons een zelfs bestaan gegeven, ons een rang gegeven onder de Volken, ons groot gemaakt, de Koophandel gezegend, ons daar door bronnen van bestaan bezorgd: om bestand te zijn om een oorlog van tachtig jaar door te zetten tegen de Spanjaards, onze wapenen gezegend, onze vijanden voor ons verlaagd, zoo dat zij na die tijd ons plegtig voor een vrij en onafhankelijk Volk hebben verklaart, om voor eeuwig af te zien van alle regten op dezen Nederlanden, deze vestinge door ons tegenwoordig Krijsvolk bezet, zijn noch de vruchten der overwinning van onze Prinse van Oranje, die wij sints die tijd in bezitting hebben gehad, tot dekking onzer Frontieren, onder de benaming van *Staats Braband*, indien wij geschiedenisse nagaan hoe bemoedigend worden dezelve niet voor ons. God heeft ons Vaderland als uit de Zee getogen en gesteld tot een wonderwerk van zijne handen, in eer en aanzien ons verheven bij de Volke der Aarde, zijn naam onder ons geplant, zich aan ons bekend gemaakt, gevaar op gevaar altijd van ons geweert, met uitzondering dat land altijd behandeld, zoo dat dit Volk kan roepen in de nood: o God spaart ous, want gij zijt de God van Nederland.

Dit mag een spottaal zijn voor *België*, maar vermits er toch geen

geen noodlot bestaat, is het haar onvermijdelijke val, en onze gewisse zegenpraal, hoe meer wij de handelingen van God met ons Vaderland nagaan, dan zien wij ook te meer dat wij niet zijn verlost door zoo veel verbazende wonders. om te zijn een prooi van roof- en muitzugtige benden, maar zijn verlost om over hen te zegenpralen, om dat zij onze vijanden zijn.

Welaan ons wederom door de geschiedenis opgewekt, in den jare 1672 vielen vier Vorsten op ons Vaderland aan, *Frankrijk*, *Engeland* de Bisschop van *Munster* en *Keulen*, drie Provinciën waren ons ontweldigd, het Fransche Hoofdkwartier was in *Uitrecht*, Willem de Derde, Prins van Oranje wist geen kans om het Vaderland te redden, wat zou hij doen, hij bood de Vreede aan, de schandelijke voorslagen deed de moed onzer Vaderen ontbranden, liever het uiterste gewaagd, dan een schande voor de aardbodem te zijn. bij allen de onregtvaardigen voorslagen was het gemunt, onze vlag op Zee te verlagen, om dezelve voor vreemde Schepen te strijken, de roem van de Zee zijn wangunst te toonen en zijn glorie voor eeuwig te bezwalken, men koos liever verdelging, dit schandelijke kon aan de nageslagte niet worden overgeleverd, want als ons Vaderland was vergaan, bestond er ook geen weten voor het nageslagt, tot vermeerdering van onze omstandigheden kwam daar noch bij, door de bewerking van Cromwel, een zeer bepaalde magt van onze Stadhouder Willem de Derde, dit wekte de overige provinciën op en ontvlamde de Vaderlandsche Geest, het gantsche land ondervond wat er van het Vaderland moest worden, indien het van de bescherming van Nassau berooft was; dit baande de weg tot de waardigheden van de Prins van Oranje, de Hollandsche moed werd nu weer opgewekt, alle krachten wierden ingespannen, het vertrouwen op God verlevendigt, die zich niet liet onbetuigd. die de natuur bevelen gaf om voor ons te strijden, de stormwinde verbrijzelde op de Zee de vijandelijke vloot, de dijken wierden doorgestoken, de vijand vlugte, ons Vaderland gezuiverd, en Willem de Derde beleefde noch de tijd, dat hij zat als Koning op de Troon van *Engeland*.

Ziet ons kleine plekje grond dat wij bewonen op de kaart van *Europa*, en gij zult u verwonderen, dat een Turksche Keizer Mahomet in verwondering uitriep! zie daar het kleine landje van de wonderen van Gods hand, geen Volk dat meer daar van gewagen kan dan wij.

Zelfs in onze tijd, dat ons geslagt nog heeft beleefd, toen het meerendeel der Volke ven *Europa* in de algemeene elende deelde, door de overheersching van Napoleon, meer als twintig jaar heeft toen het oorlogszwaard, de Volken van *Euro-*

pa

pa weggemaaid, op welk een bodem heeft het Krijgsrumoer zich niet aanhoudend vertoond, welk een land wierd niet gebruikt als een beslissend punt, van een groote gebeurtenis kunnen wij bij al wat wij ondervonden hebben, ons bij andere Volken wel vergelijken? was het niet met ons als toen DAVID bevel gaf om ABSELON na te jagen, sprak hij tot JOAB, handelt mij zagtkens met de jongskens, was dit niet altijd het hoog bevel van GOD over ons Vaderland.

Vergelijken wij nu noch *Belgie* en ons Vaderland, dan zien wij twee onderscheiden landen, nemen wij in aanmerking, wanneer GOD een Volk zijn ongenoegen toond of geliefd een Volk te begunstigen, het zij dan tweederlij onderscheid, het eersten vinden wij in *Belgie*, het laatste vinden wij in ons Vaderland, *Belgie* aan hare dwaasheid overgegeven, doet zich kennen als een verblind zedeloos Volk, welk een ondeugd bestaat er, die niet diep in hunne ziel zijn ingeweven, waar is onder haar opregtheid en trouw, barmhartig of regtvaardigheid, mildadigheid of broederlijke liefde; waar is een eenig menschelijk of zedelijk gevoel, ziet hier de bron van verwoesting, waar door zij een afgrond bewerken om malkander in te storten, haar eerst begonnen losbandigheid was voor haar een smakelijke spijs, men dacht een vrolijk leven te hebben gevonden, men wenschte elkander geluk, met die nu begonnen vrijheid, het was weg met de slavernij van Oranje, men snelde van alle kante tot de wapens, men verzamelde allerlei soort van moordtuig, men vormde een bende van Bandieten, een ieder verliet zijn huishoudelijke en werkelijke kring, en het bestaandeel van de maatschappij viel in duigen, nu was het als een dronken man, die waant rijk te zijn, en die sterk is om alles te overwinnen, en die geen gevaren vreest, maar wanneer de drank zijn kracht heeft verlooren, hij zich in een ongelukkigen toestand bevind, wat nu de elende vermeerdert, de honger wordt grooter, men moet maken dat men wat krijgt, men kan niet vegten voor zijn Vaderland en sterven van honger, wat nu gedaan, men gaat aan het plunderen, en van plunderen aan het rooven en moorden, die goederen heeft indien hij kan begeeft zich op de vlugt, geen wet bestaat er meer die haven en goederen beveiligd, wat moet er van zoo een Volk worden, aan hare dwaasheid overgegeven, die in haar eigen ingewanden woeten, bezitten zij niet de duidelijkste teekens des ondergang, beziet ons daar en tegen, en gij zult ondervinden dat wij onder alle onze gebreken zoo laag niet zijn weggezonken, wij kennen opregtheid en trouw, met een woord wij zijn geen vreemdelingen van alle Christelijke deugden, wij leggen het niet tot een grond waarom wij verwaardigd zijn, met zoo veel zegeningen boven dat volk, maar wij beschouwen het als vruch-

vruchten die uit de kennis der waarheid haar oorspronk hebben.

Zijn het geen zegeningen van God die de PRINS VAN ORANJE wijsheid en verstand gaf, om zich te verheffen boven onze gedagten om dit moordvolk op te houden, om dat wij tijd zoude hebben om alle toebereidselen die wij nodig hadden klaar te maken voor ons Vaderland.

Zijn het geen zegeningen van God! dat de Koning in de vergadering zich met hartelijke belangstelling verklaart voor de zaak van de Noordelijke Provinciën, om alle mogelijke middelen te gebruiken tot welvaart en bloei van ons dierbaar Vaderland:

Zijn het geen zegeningen van God! waar door de Natie over het meerendeel als een eenig man is vereenigd, brandende van liefde voor het Vaderland, zijn het geen zegeningen van God! dat zich duizende ter strijd aanbieden, die haar leven veil hebben voor Koning en Vaderland; die zich in haar burgerlijke kring onttrekken en zich overgeven aan alle de gevaren en ongemakken van het krijgsleven.

Zijn het geen zegeningen van God! dat alle de geroepene des Konings gehoorzaam zijn op zijn bevelen, en trekken met vaderlands gejuich naar de plaats van hun bestemming.

Zijn het geen zegeningen van God! dat er zoo veel duizende offers van vadersliefde worden toegeweid, op het altaar des Vaderlands van alle kunne van Mannen, Vrouwen en Kinderen, tot verlossing van onze Staat, tot verzorging van ons Krijgsvolk.

Zijn het geen zegeningen van God! dat wij nog een Koning hebben waarop wij mogen roemen, een voorbeeld te zijn voor onze Natie, waardoor ons volksgeluk is aan verbonden het welke wij uit de oudste geschiedenissen kunnen opmaken, dat een wijze en godvrugtigen Koning, is een zegen voor de lande.

Noch eens, zijn het geen zegeningen van God! dat de stem van het Evangelie tot ons komt, waarin God zweert geen lust te hebben in den dood, of de verdelging van ons Vaderland, de grond waar die Eed op rust, is die verhevene persoon, waarom wij van ouds af zijn gespaard, en dezen Eed wordt bevestigd door de opgenoemde en duizende zegeningen. Neen, God is ons niet tegen in deze heiligen Strijd, hij bouwd ons niet op door zegeningen om ons door oordeelen wederom af te breken, hij wil in geen tegenstrijdige weg, ons van zijnen weldaade beroven.

Gaan wij dit alles na, wie ziet dan niet dat de teeken van gewisse zegepraal zijn opgerigt aan alle kanten van ons Vaderland! Welaan bewooners van deze Noordelijke Landen, gezegent zij dit plekje waar gij u levenslicht ontving, deze grond.

Digitized by Google

grond waar gij eens als een kind wierd gespeent, of de borst uwer Moeder hebt gezogen, u Vaderland dat de zegen des Hemels heeft ontvangen, door verlichting in beschaving, zich onderscheid, behoeft in alle opzigte voor geen natie op de aardbodem te wijken, gij toonde door uwe Vaderlandsche liefde dat de grond die gij bewoond, niet onwaardig zijt, gaat voort in deze weg, gij zijt voor de heilige zaak bevreid, u land van een volk dat u en uwe kinderen zou willen verdelgen, en het overschot van u nageslacht door haar gruwelen zou willen verpesten; levert het ongeschonden over aan het opkomend geslacht, en zoo gij sterft! sterft dan wie gij zijt met die overtuiging, dat men van u kan zeggen dit mensch heeft alles gedaan wat hij kon voor Koning en Vaderland.

Twijfelt niet aan de goede uitkomst, laat u door geen lastdraagers ontmoedigen, onze zaak is regtvaardig, God is met ons, de troepen zijn voor ons geschaard, de geest der verwarring is in de gelederen der vijanden, de tekenen der zegenpraal zijn in ons midden, wat tot de goede streid behoord bezit onze Vaderlandsche vlag; de leeuw staat gereed wee die hem genaakt. God heeft de leeuw sterke krachten gegeven hij is de Koning van al het gedierte des wouds (*) zijn klaauw zal hun verpletteren wie het durft wagen hem aan te vallen.

Gij Leeuw van ons geslacht,
Uw moed, uw trouw en kracht,
Voor eeuwig ons bezworen,
Zou dan die zelven grond,
Waar onzen Wieg eens stond,
Uw beeld ons niet bekoren.

Daar gij nu zijt ontwaakt,
Weê hem die ons genaakt,
Gij trouw der zeven Landen,
Uw klouwen hebt gij veil,
En heeft voor elk een pijl,
Dan hebt gij nog uw tanden.

Daar

(*) Dus zal ook de Leeuw wel tonen Koning van het gedierte in België te zijn.

Digitized by Google

Daar zult gij meê die Vlag,
Doen zien wat gij vermag,
Tot flenters stukken scheuren;
Op dat het rovers nest,
Die Vaderlandsche pest,
Geen triumph zal gebeuren.

Geen muiters zijn bestand,
Voor de Leeuw van 't Vaderland,
Zij moeten voor hem zwichten,
Zijn klaauwen zijn gereed,
Zijn tanden dat men weet,
En zeven bliksemschigten!.....